

2020-05-17

Till

Utbildningsdepartementet

Remissyttrande: SOU 2020:67 Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska

Waldorfskolefederationen (WSF) är en intresseorganisation för de ca 40 waldorfskolor som finns i Sverige. Waldorfskolefederationen samarbetar också med representanter för Montessori- och Freinet-skolorna inom ramen för Idéburna skolors riksförbund i syfte att bevaka frågor som berör pedagogisk mångfald och alternativ pedagogik.

Riksföreningen Waldorfförskolornas samråd (RWS) är en intresseorganisation för de ca 80 waldorfförskolor som finns i Sverige. Även RWS samarbetar med representanter för Montessori- och Freinet-skolorna inom ramen för Idéburna skolors riksförbund i syfte att bevaka frågor som berör pedagogisk mångfald och alternativ pedagogik.

Waldorflärarhögskolan (WLH) är idag den enda institution som erbjuder utbildningar till waldorfförskollärare och waldorflärare. Utbildningarna är offentligt finansierade och ger behörighet att arbeta i waldorfpedagogisk förskola/skola. De står under tillsyn av UKÄ. Waldorflärarhögskolan har en unik position vad gäller pedagogiska alternativ. Vi är också del av Idéburna skolors riksförbund (ISR) inom vilket vi arbetar för att stärka de idéburna pedagogiska alternativens möjlighet att bedriva förskola/skola inom det svenska skolväsendet.

Vi inleder med en kort sammanfattning i punktform. Därefter ett avsnitt med kommentarer till punkterna.

Sammanfattning

Vi ställer oss i princip positiva till förslagen som utredningen läggs fram.

- **Obligatorisk förskola från 5 års ålder**
Vi tillstyrker förslaget om obligatorisk förskola från fem års ålder. Vi tillstyrker även den omfattning som föreslås.
- **Ökat deltagande i förskolan**
Vi tillstyrker att man vidtar åtgärder för att öka deltagande i förskolan även för yngre barn.
- **Direktinskrivning i förskola för barn från 3 års ålder**
Vi tillstyrker i princip att man inför direktinskrivning i förskola för barn som har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling från 3 års ålder, men ser då också krav på ökad kompetens i kommunerna.
- **Valmöjlighet vid direktinskrivning**
Vi menar att direktinskrivning måste kompletteras med vårdnadshavares rätt att välja förskola.
- **Enhetlig barnskötarutbildning**
Vi tillstyrker förslaget om en enhetlig barnskötarutbildning.
- **Karriärtjänster**
Vi är i princip tveksamma till förstelärarreformen. Men det är samtidigt riktigt att när den finns, även förskollärare ska omfattas av den.
- **Ökade möjligheter till utbildning och fortbildning**
Vi tillstyrker att man stärker möjligheter till fortbildning. Vi vill framhålla vikten av att även waldorfförskollärare ska omfattas av de möjligheterna.

Kommentarer till punkterna i sammanfattningen

Här nedan utvecklar vi kommentarer till de punkter som vi tagit upp i sammanfattningen.

Obligatorisk förskola från 5 års ålder (kapitel 9)

Vi ser det som angeläget att alla barn tar del av allt det som erbjuds i förskolan. Detta har som utredningen påpekar stor betydelse för den fortsatta skolgången och elevers kunskapsutveckling.

Mot bakgrund av beslutet om att tidigarelägga årskurs 1 och ha en 10-årig grundskola vill vi samtidigt framhålla vikten av att 5-åringar inte plötsligt blir den nya

förskoleklassen. Det är angeläget att obligatorisk förskola inte ska bereda väg för ytterligare ”skolifiering” i de låga åldrar som det här gäller.

Ökat deltagande förskolan från yngre ålder (avsnitt 7.4)

Det finns goda skäl för barn yngre än 5 år att delta i det förskolan erbjuder. Det är angeläget att visa vårdnadshavare vad det kan betyda både socialt och utvecklingsmässigt.

Vi skulle också här vilja nämna betydelsen som öppna förskolan kan ha för de yngre barnen. Det är då viktigt att det finns utbildade förskollärare som ansvarar för verksamheten. Det kan bidra till att vårdnadshavare själva förbättrar sina språkkunskaper samt öka förståelsen hos dem vad det kan betyda för barn att gå i förskolan. Det kan eventuellt då också fungera som en integrationsfrämjande verksamhet.

Direktinskrivning i förskola för barn från 3 års ålder (kapitel 8)

Vi tillstyrker i princip att man inför direktinskrivning i förskola för barn som har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling från 3 års ålder.

Detta förutsätter dock ökad kompetens om barns språkutveckling i kommunerna och beslutsfattarna. Det gäller särskilt kunskaperna om de som av utredningen beskrivs som ”barn som av annan anledning har behov av förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska”.

Vi ser också att kunskaperna om barns språkutveckling måste öka ute i verksamheterna. Kunskaperna om barns språkutveckling växlar idag stort både mellan förskolor och inom förskolor. Det är viktigt med utbildad personal men också att personalgrupper är ”samskärpta” för att kunskaperna ska komma barnen tillgodo.

Vi skulle också här återigen vilja nämna betydelsen som öppna förskolan kan ha för de yngre barnen. Det kan bidra till att vårdnadshavare själva förbättrar sina språkkunskaper samt öka förståelsen hos dem för vad det kan betyda för barn att gå i förskolan.

Valmöjlighet vid direktinskrivning (kapitel 8)

Vi vill framhålla vikten av att man som vårdnadshavare ges möjlighet att välja annan förskola än den föreslagna (i mån av plats) i samband med att ett barn direktinskrivs i förskolan.

Enhetlig barnskötarutbildning (avsnitt 10.8.5)

Vi ser det som problematiskt idag att det inte finns några tydliga och klara riktlinjer för vad som ska ingå i barnskötarutbildningar förutom de gymnasieprogram som har tydliga kursplaner. Vi hoppas dock att tydligare riktlinjer fortfarande ska göra det möjligt för olika utbildningsanordnare att erbjuda och driva barnskötarutbildningar, exempelvis folkhögskolor.

Karriärtjänster (avsnitt 10.8)

Idag finns det på waldorfskolorna dels lärare med waldorflärlarlegitimation, dels en del lärare med statlig lärlarlegitimation. Det är endast de senare som har möjlighet att ta del av de statliga satsningarna som t.ex. förstelärlartjänster vilket innebär att utbildade och erfarna waldorflärlare diskrimineras. Detta får konsekvenser av olika slag, t ex att det riskerar likvärdigheten vad gäller kompetensutveckling.

Vi föreslår att waldorfförskollärlar- och waldorflärlarlegitimation ges motsvarande legitimitet på en waldorfförskola/skola som den statliga legitimationen gör i alla skolor. Vi föreslår att waldorfförskollärlar- och waldorflärlarlegitimation ges inte bara en intern betydelse, utan också en tyngd och betydelse i förhållande till möjligheten att ta del av professionsprogram, karriärtjänster och andra satsningar riktade till förskollärlare och lärare inom det svenska skolväsendet.

Ökade möjligheter till utbildning och fortbildning (kapitel 10 och 11)

Som vi redan nämnt anser vi också att kunskaperna om barns språkutveckling måste öka ute i verksamheterna. Kunskaperna om barns språkutveckling växlar idag stort mellan förskolor och inom förskolor. Det är viktigt med utbildad personal men också att personalgrupper är ”samkörda” för att kunskaperna ska komma barnen tillgodo. Det betyder att medvetenhet och kunskaper behövs på olika nivåer; i ledningen och bland de som faktiskt arbetar med barnen.

I det här ingår då också att det måste finnas kompetens från till exempel logopedier i kommuner och enskilda förskolor.

Avslutning

Barns språkutveckling är av största betydelse för elevers möjlighet att utvecklas och lära i skolan. Här finns också viktiga aspekter kopplade till likvärdighet. Vi ser positivt på att man lyfter dessa angelägna frågor.

Vi önskar också att avslutningsvis påminna om att arbete med barns språkutveckling kan göras inom förskolan utan att förskolan börjar arbeta med former som är del av skolan. Det gäller att utveckla och förbättra förskollärares och barnskötares kompetens i barns språkutveckling och hur man kan arbeta med det inom förskolepedagogiken.

Caroline Bratt

Waldorflärarhögskolan

Maria Norberg

Waldorfskole-
federationen

Paula Dissing

Riksföreningen
Waldorfförskolornas Samråd